

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 15/19

Luxemburg, 26 februari 2019

Arrest in zaak C-497/17

Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs (OABA) / Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation, Bionoor, Ecocert France, Institut national de l'origine et de la qualité (INAO)

Het logo voor biologische productie mag niet worden aangebracht op vlees van dieren die ritueel zijn geslacht zonder voorafgaande bedwelming

Met deze slachtmethode worden de hoogste normen inzake dierenwelzijn niet nageleefd

In 2012 heeft de Franse vereniging Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs (OABA) de Franse minister van Landbouw en Voedselvoorziening verzocht om de vermelding „biologische landbouw” te verbieden op reclame voor en verpakkingen van „hallal”-gecertificeerde rundshamburgers van dieren die zonder voorafgaande bedwelming zijn geslacht.

De betrokken certificeringsinstelling, Ecocert, heeft het verzoek van OABA impliciet afgewezen en de bevoegde rechter heeft de vordering van OABA niet toegewezen.

De Cour administrative d'appel de Versailles (bestuursrechter in tweede aanleg Versailles, Frankrijk), waarbij het geding aanhangig is gemaakt, vraagt het Hof van Justitie of de geldende Unierechtelijke regels, die met name voortvloeien uit de verordening inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten¹ en de uitvoeringsverordening ervan², en uit de verordening inzake de bescherming van dieren bij het doden³, aldus moeten worden uitgelegd dat zij „de afgifte van het Europese keurmerk „biologische landbouw” voor producten van dieren die ritueel zijn geslacht zonder voorafgaande bedwelming, toestaan dan wel verbieden.

Het Hof stelt vast dat de Uniewetgever in de betrokken verordeningen meermaals benadrukt dat hij een hoog niveau van dierenwelzijn wenst te verzekeren in het kader van deze productiemethode, die dus wordt gekenmerkt door de inachtneming van hogere normen inzake dierenwelzijn op alle plaatsen en in alle stadia van deze productie waar dit welzijn nog verder kan worden verbeterd, inclusief bij het slachten.

Het Hof herinnert eraan dat wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat bedwelming de techniek is die het dierenwelzijn bij het slachten het minst aantast.

Het Hof merkt vervolgens op dat rituele slachtingen, waarbij het dier zonder voorafgaande verdoving kan worden gedood, die in de Unie slechts bij wijze van uitzondering zijn toegestaan om te verzekeren dat de vrijheid van godsdienst wordt geëerbiedigd, pijn, spanning of lijden van het dier niet even efficiënt kunnen verzachten als een slachting met voorafgaande bedwelming. Bedwelming is immers noodzakelijk om het dier in een toestand van bewusteloosheid en gevoelsverlies te brengen die zijn lijden aanzienlijk kan beperken.

Het Hof benadrukt dienaangaande dat het slachten zonder voorafgaande bedwelming weliswaar vereist dat de halssnede accuraat met een scherp mes wordt toegebracht om het lijden zoveel

¹ Verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad van 28 juni 2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 2092/91 (PB 2007, L 189, blz. 1).

² Verordening (EG) nr. 889/2008 van de Commissie van 5 september 2008 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten, wat de biologische productie, de etikettering en de controle betreft (PB 2008, L 250, blz. 1).

³ Verordening (EG) nr. 1099/2009 van de Raad van 24 september 2009 inzake de bescherming van dieren bij het doden (PB 2009, L 303, blz. 1).

mogelijk te bekorten, maar dat met het gebruik van deze techniek het lijden van het dier niet tot een minimum kan worden beperkt.

Het Hof komt dus tot de conclusie dat de speciale slachtmethoden die vereist zijn voor religieuze riten, die worden uitgevoerd zonder voorafgaande bedwelming, uit het oogpunt van het waarborgen van een hoog niveau van dierenwelzijn bij het doden, niet gelijkwaardig zijn aan de methode van slachting met voorafgaande bedwelming, die in beginsel wordt opgelegd door het Unierecht.

Het Hof benadrukt ten slotte dat het doel van de Unieregels inzake de biologische etikettering „het behoud en de rechtvaardiging van het vertrouwen van de consument in de als biologisch aangeduide producten” is, en stelt vast dat het van belang is ervoor te zorgen dat de consument er zeker van kan zijn dat producten die het – door de verwijzende rechter in werkelijkheid bedoelde – biologisch logo van de Europese Unie dragen, daadwerkelijk zijn verkregen met naleving van de hoogste normen, onder meer inzake dierenwelzijn.

Het Hof is bijgevolg van oordeel dat de Unierechtelijke regels niet toestaan dat het logo voor biologische productie van de Europese Unie wordt aangebracht op producten van dieren die ritueel zijn geslacht zonder voorafgaande bedwelming.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106